

05

A

1579

2
17

DISPUTATIO THEOLOGICA
De
ORALI ET INDI-
GNORUM MANDUCATIO-
NE CORPORIS CHRISTI IN SACRA-
MENTO COENÆ.

Quam
SUB PRÆSIDIO
LEONHARTI HUTTERI,
SS. Theologiæ D. & Professoris Ordinarij
in Electorali Academia VVi-
tebergenſi,

Publicè defendet
M. PETRUS HERRICHIUS,
illustris Scholæ Portenſis Con-
Rector.

*In auditorio Theologorum, die 19. Aprilis:
horis antemeridianis.*

VVITEBERGÆ
Typis Johannis Gormanni, Anno 1616.

DISERTATIO THEOLOGICA
DE
ORATIONE
MANDUCATIONE
CORPORIS CHRISTI IN SACRAMENTO
EUCCHARISTIAE

6951 A 50

M. PETERS HERRIGHEIM
Illustris Scholae Praesens Con-
Regia

In subditio Theologiae h. d. Aprilis
h. d. antea d. h. d.

Typis Johannis Göttschii Anno 1815

PROPOSITIO I.

Nulla alia est Ecclesiarum nostrarum doctrina, quæ fudes præusta est in oculis & cordibus Calvinianorum: ea certè est, quæ de *Orali & indignorum manducatione Corporis CRISTI* in Sacramento Eucharistiæ, à nobis traditur & propugnatur.

II. Quæ vel sola causa est, quòd partim ejusmodi convitijs, quæ animus meminisse horret, pudor & reverentia commemorare prohibet, utrumque hoc doctrinæ Christianæ caput impiè & blasphemè proscindunt: partim verò Controversiam hanc ita extenuant, ut indignam prorsus, de quâ vel in Synodo, vel aliàs disputetur, judicent.

III. *Beza*, in sua adversus *Heshusium* *ἡρεωφωγία*, argumentum nostratum, ex perpetuo & unanimi consensu Evangelistarum & Apostoli Pauli, pro adstruendâ Orali manducatione petitum, tam evidens esse scribit, quàm stercus in laterna: Item esse conclusiones non crocodilinas, sed prorsus asininas. Ultramque verò doctrinam in primâ, ac nondum castratâ editione Cyclopi sui, nominat duos pilos caudæ equinæ; de quibus ex sententia *Bezæ*. I. *Sturmius* sic rhetoricatur: *Beza* scribit: Me adolescente speciosa in equo erat cauda, integra, longa, explicata: ἰππονόμοι sæpè aliquot pilos evellabant, qui elegantiam membri obsurabant. *Beza* ergo indicare videtur, Oralem & Indignorum manducationem, esse tanquam duos nigros pilos ex pulcherrima equina cauda evulsos, qui ad speciosam formam equi non pertinerent.

III. Hinc *CHRISTUS* Servator noster, ob hanc ipsam doctrinam nostram, *Deus triticeus*, *Deus pistus*, *Deus panaceus*: Nos verò, *Capernaitæ*, *Cyclopes*, *Carnivori*, *Sanguibibi*, sive *Hemopotæ* & *Sarcophagi*, in Scholis & Scriptis Calvinianorum audire coigmur.

Vol. 1. Theol.
pag. 276.
& 278.

Sturm. An-
tip. 2. pag.
190. 191.

V. Hac viâ cum non procederet, & inter aculeatas istas convitiarum spinas, B. LUTHERI doctrina purior magis magisque effloresceret: aliâ rem aggressi sunt, quippe elevantes eam & supra modum extenuantes; sic futurum rati, ut quod exquisitis convitijs non possent, illud per cuniculos quasi & per indirectum obtinerent.

VI. Et primus quidem *Martinus Buterus*, (quod ego sciam) disputationi de Manducatione Indignorum nuncium remisisse, & ex agro ac finibus Ecclesiæ eam relegasse videtur, in epist. ad *Bonifacium VVolfshardum*: his verbis, (referente *Sturmio*): *Quid impij manducant. quid ad nos? hac de re possunt Ecclesiæ securæ esse.*

Pag. 71. VII. D. Pareus in suo *Irenico*: *An Corpus CHRISTI realiter lateat IN PANE, prout canitur: Verborgen im Brot so klein / hoc est, parvo latens in crustulo: & an edatur ore à fidelibus juxta & infidelibus? HOC SOLUM hæcenus manet in controversia. Aut igitur Lutherani affirmando aberrant à vero: aut nos (Calviniani) negando aberramus. Virumvis sit, dicimus esse errorem non de fundamento, sed esse stipulam fundamento superstructâ, cujuscunque illa sit: esse paleam, in qua nullum granum fidei, nullus succus consolationis inest: quomodo plurimi Canones inutiles in *Gratiano paleæ* appellantur. Fatetur enim pars altera, Oralem manducationem sine spiritali nemini ad salutem prodesse, sed noxiam esse: infidelibus item cum fidelibus communem esse. Quid igitur de eâ litigabimus? Quàm indignum est, non haberi pro fidelibus, qui non credunt, carnem CHRISTI comedi ab infidelibus? Quàm præposterum, contra fideles infidelibus patrocinari? Quàm turpe, Theologos contentions fervore eo progressos esse, ut ejus stabiliendi causa, quod pijs cum impijs commune sit, aliquid statuunt non commune pijs inter sese: & acerbius pugnent de communione infidelium cum fidelibus, quàm de communione fidelium cum CHRISTO?*

Pag. 72.

Ponamus, inquit Pareus, veram esse Oralem & impiorum manducationem, cum non sit de fide salutis, an quisquam eam non credens erit hæreticus? ab Ecclesia excludendus? Nusquam habetur in *Scriptura*: nusquam apud *Veteres*: nusquam in *Augustanâ Confessione* & *Apologia ejusdem*.

VIII. Emergit hinc Status Controversiæ multiplex quidem & varius; sed qui ad istum principalem rectissime revocatur.

tur: An Oralis & indignorum manducatio, in verbis Institutionis habeat certum & immotum fundamentum, ita ut salvâ eorum veritate negari non possit: imò hac negatâ Sacramentum ipsum totum negetur & annihiletur?

IX. Hoc si probatum dederimus, per se evadet manifestissimum: 1. Quæstionem hanc esse de fundamento fidei, 2. non esse stipulam, aut paleam, fide destitutam, omnis consolationis expertem, prout multi Canones apud Gratianum appellantur paleæ, 3. non esse controversiam supervacua, inutilem, minimè necessariam, vel de lanâ caprina: sed de ipsa essentia & realitate Sacramenti Eucharistici: 4. esse de necessitate sive fide salutis: ac proinde contumaciter negantem Oralem & Indignorum manducationem esse hæreticum. De utraque seorsim.

I. DE ORALI MANDUCATIONE CORPORIS CHRISTI IN SACRAMENTO COENÆ.

X. INITIÒ autem tria summa sunt principia, ad quæ universa disputatio de Manducatione Corporis CHRISTI in Sacramento Coenæ referri potest, imò verò debet. 1. Res elementaris: 2. Res Cœlestis: quæ duo sunt Sacramenti hujus *ουσαίωνα* sive substantialia. 3. Res Sacramenti, quæ est *το τελικόν*, id nimirum, cujus gratiâ potissimum Sacramento utimur: id quod fit, non tantum ut Corpore & Sanguine Dominico participemus: multò minùs ut nudis elementis sive Symbolis, hoc est, pane & vino fruamur: sed &, ut Sacramento isto usi spiritualiter reficiamur, & vitâ eâ potiamur, quæ ex CHRISTO, vero illo atque unico pane vitæ ac fonte aquæ vivæ est haurienda. Joh. 6. 51. & cap. 4. 14.

XI. Ex hoc ternario principiorum Sacramentalium numero, triplex emergit manducatio & bibitio: suis unaquæque terminis probè & cautè circumscribenda.

XII. PRIMA est *Physica sive Naturalis*, & Symbolorum externorum sive Elementorum visibilium atque terrenorum, nempe Panis & Vini propria: quæ etiam in usu Sacramenti hujus, sine ullo vel *μετῶστας* vel *σωστας* cõmento, talis permanet, & in se ac ex se cõsiderata, ultra phÿsicâ proprietatem se non extendit.

A 3

XIII. ALTE-

XIII. ALTERA est *Sacramentalis & hyperphysica*, soli huic mysterio sive Sacramento propria & singularis: cujus ea est ratio, ut res coelestis, corpus nimirum & sanguis CHRISTI virtute instituentis, & veritate promittentis, cum externis Symbolis sive elementis, pane & vino, verè ac realiter in usu Sacramenti unita, unà cum his elementis, tanquam medijs *ωροσφεγεμένοις ἢ ἀδοτικοῖς* distribuatur: eodemq; organo, quo externa elementa, Ore nimirum corporis, non quidem *πρώτως*, sed *δεύτερως*, non naturaliter, sed Sacramentaliter manducetur & bibatur. Quo uno hoc sano sensu, Manducatio hæc est & dicitur ORALIS.

XIV. TERTIA est & dicitur *Spiritualis*, quæ fit per fidem tantum, & ad salutem semper ita prodest, ut ad exitium fieri nunquam possit: quæq; fit tam extra Sacramenti participationem, quàm in ipso usu Sacramenti.

XV. Hæc, ut uno verbo dicamus omnia, nihil est aliud, quàm FIDES apprehendens promissiones Evangelij de Gratia DEI, deq; gratuitâ peccatorum remissione, per & propter meritum CHRISTI, toti mundo acquisitum.

XVI. Præter tres istas manducationis species, quæ in Sacramenti usu concurrunt, (licet non semper quoad tertiam, obstante infidelitate communicantium) nullam novimus aut admittimus in hoc mysterio aliam, quocunque veniat nomine, fucò aut prætexu.

XVII. Rejicimus ergo *μετεωρολογίαν* illam, quâ Calviniani Sacramentalem aliquam fingunt manducationem Corporis CHRISTI, quæ non in his terris, sed in supremo coelo peragatur, mediante fide evolante ad locum illum coeli in quo sedet caro CHRISTI, ibiq; eam apprehendente & manducante.

XVIII. Qua in parte ne Calvinianis quicquam affingere videamur, placet ipsosmet audire hunc in modum *μετεωρίζοντας καὶ ἀεὶ οὐ βαίνοντας*: Martinus Bucerus in epist. ad fratres Italos; Panis, quem frangimus, est communicatio Corporis DOMINI, non panis tantum. At hæc communicatio ut coelestis est, ita nobis in Ecclesia, ad Christum, per speculum & anigmata verborum & Symbolorum

Vide Bucer
Scripta An-
glicana:
pag. M. 686

lorum animis SUBVECTIS, percipitur. Cum enim nec sentiatur, nec ratione carnis intelligatur, in mundo non est, in caelis est: manet itaque illi caelestis sua gloria, manet & humana natura veritas: & nihilominus EXALTATIS NOBIS cum CHRISTO IN COELESTIBUS, habentibusq; το πολίτευμα nostrum in caelis, verè adest nobis in hoc mysterio: verè editur & bibitur,

Theodorus Beza in sua adversus Heshusium κρησθαση: Calvinista non negant: sed ponunt Corporis & Sanguinis CHRISTI presentiam in Cæna: non quòd nunc in terris sit CHRISTI caro: sed quòd manens in caelis, NOBIS tamen PER FIDEM IN COELUM USQUE ERECTIS, verè PER SPIRITUS OMNIPOTENTIAM communicetur.

Et post aliqua: Sacramenta non eo sine sunt constituta, ut nos in terris retineant: sed ut illis tanquam ALIS QUIBUSDAM IN COELVM USQUE SVBVEHAMVR

Vide Theol. pag. M. 294

Idem Epist. 5. ad Alamannum Lugdunensem: Reverà à nostris oculis, ac proinde à loco, in quo cœnam DOMINI celebramus, tam procul nunc abest CHRISTI Corpus, quàm abest caelum à terra: tamen quatenus hac actio caelestis est, & FIDES NOSTRA IN COELVM USQUE SVBVEHITVR, ut Christum quàm efficacissimè apprehendat: hoc sanè respectu presentissimam esse CHRISTI carnem in Cæna ni fatearis, Cœnam DOMINI evacuas.

XIX. Sic rejicimus etiam, & ex animo detestamur Capernaïticam illam Corporis CHRISTI lanienam, contritionem, dilacerationem, digestionem & redactionem in chylum: qualem gens Calviniana & Pareus aliquoties per malitiosam depravationem phraseos, Verborgen im Brot so flein/ nostris Ecclesijs, sed præter jus & meritum, maledico ore affingit.

XX. Sic ergo de intermediâ, Sacramentali nimirum sive Orali manducatione Corporis CHRISTI relinquitur potissima controversia, quam non paleam aut stipulam, sed de Fundamento fidei ac salutis esse, quippe à CHRISTO ipso institutam sic probamus.

XXI. I, CHRISTUS Servator instituens Sacramentum hoc,

hoc, disertis verbis inquit: *Accipite, manducate, Hoc est Corpus meum:*
Accipite, bibite, Hoc est Sanguis meus.

XXII. Sensus verborum istorum planus & perspicuus est, quòd CHRISTUS panem, quem Corpus suum esse prædicat, EDI sive MANDUCARI jubet: quòd vinum, quod sanguinem suum esse testatur, vult BIBI ex poculo: non duo diversa, sed unum designans perceptionis organon, nempe Os corporis. Editur enim non nisi ore: Ex poculo bibitur non nisi ore.

XXIII. II. Evincit hoc ipsum analogia Sacramentorum omnium utriusque Testamenti; quippe quæ singula & universa habent suum appropriatum ὄργανον δεκτικόν, quo percipi possint & debeant.

XXIV. Hoc verò non est figuratum aliquod, non εἰκονικόν, non spirituale; sed Corporale ac sensibile, idq; in verbis Institutionis expressè definitum: ut in *Circumcisione* sola amputatio præputij; in *Agno paschali*, sola ejusdem manducatio: in *Baptismo*, sola immersio in aquam, sive asspersio aquæ: Sic in Sacramento *Cæne*, perceptionem ejus, sola manducatione Orali fieri, ipso CHRISTO docente, firmiter statuimus.

XXV. Et tam non absurdum hoc cuiquam videri debet (modò prophanarum cogitationum absint figmenta) quàm non est inconueniens, quòd DEUS aurium instrumento in accendendâ Fide justificâ utitur: Fides enim ex auditu, Rom. 10, 17: quòd mediante asspersione aquæ Baptismi Regenerationem in nobis operatur.

XXVI. III. DEUS ipse, pro immensâ suâ bonitate, ad nos mortales συγκαταβαίων condescendens, Sacramenta in genere rerum visibilium καὶ τῶν αἰσθητῶν esse voluit: ita, ut licet secundum Augustinum aliud in illis videatur, aliud intelligatur: dispensatio tamen eorundem ad externa divinitus directâ sit: Ergo Generi suo appropriatum δεκτικόν habeant necesse est.

XXVII. IV. Ex absurdo: Si τὸ Edere sensu Calviniano idem est quod Credere, sequetur, 1. Unum idemq; verbum CHRISTI (*Edite*) duplicem significationem obtinere: Unam propriam *Manducandi*, Ore Corporis, respectu panis: Alteram impropriam sive figuratam, *Credendi*, respectu Corporis & Sanguinis Christi, 2. Duo diversa, & actibus ipsis à CHRISTO in verbis institu-

institutionis distincta vocabula, nempe *Ederè & bibere*, unam eandemq; significationem Sacramentalè obtinere, imò unum eundemq; actum Sacramentalem notare. Quæ omnia absurdissimis absurdiora sunt.

XXIIX. V. Negata Orali manducatione Corporis Christi, negatur ejusdem Unio Sacramentalis cum pane Eucharistico. Quæcunque enim eodem in Sacramento, eademq; dispensatione Sacramentali unita sunt Sacramentaliter: ea non possunt non uno eodemq; organo *δεντικῶ* percipi. Atqui Corpus & Sanguis CHRISTI, in unâ eademq; dispensatione Sacramentali, vi verborum Institutionis, unita sunt cum Pane & vino Sacramentaliter. Ergo non possunt non uno eodemq; organo, ORE videlicet Corporis, manducando & bibendo percipi.

XXIX. PROPOSITIO argumenti luce sua lucet: Datus enim & concessis duobus diversis modis perceptionis Sacramenti, ita ut alio organo percipiatur res terrena, alio & diverso res Coelestis: utique vel bardus intelligit, hoc casu unionem Sacramentalem inter rem terrenam & coelestem ipso actu expirare & duo Sacramenta emergere: Unum rerum elementarium, quod ore Corporis percipiatur; Alterum rerum coelestium, Corporis & sanguinis CHRISTI, quod Fide evolante in coelos & ibi apprehendente corpus CHRISTI percipiatur.

XXX. Assumptionem vix negabunt Sacramentarij: vel si negare audent, demonstrent alium Unionis Sacramentalis modum, quàm qui Pani & Corpori, Vino & Sanguini CHRISTI invicem & arctissimè, ac (quoad usum ipsum Sacramenti) planè *ἀδιαλύτως* sive indissolubiliter intercedat. Nos certe, si verba Institutionis in succum ac sanguinem convertamus, alium quàm quem definivimus, dari non posse, habemus exploratissimum.

XXXI. Neque enim vel de fide, vel de virtute aut Spiritu Corporis sui, vel de commemoratione mortis suæ, vel de beneficijs meriti sui dixit Servator: *Hoc est Corpus meum*: Sed duntaxat de Pane, quem porrexit discipulis, dixit: *Accipite, manducate, Hoc est Corpus meum*: Et tantùm de Vino, discipulis itidem porrecto, dixit: *Hoc est Sanguis meus*. Ergò invictè, & contra ipsas inferorum portas inexpugnabiliter sequitur, Unionem Sacramen-

B

men-

mentalem tantum ad panem & Corpus CHRISTI, non vero ad fidem & Corpus CHRISTI referendam esse: & per consequens, quo Organo percipitur sive manducatur Panis; eodem percipi etiam, & manducari corpus CHRISTI nempe ORE corporis.

XXXII. VI. Negata Orali manducatione corporis CHRISTI in S. Coena, negatur & tollitur Sacramentum ipsum. Ratio est: Quia neque Physica manducatio panis, & bibitio vini; nec Spiritualis, quae fit & peragitur fide, constituit Sacramenti substantiam; quippe quae ad sui essentiam ac constitutionem, vi verborum institutionis, necessario requirit res duas, toto quidem genere discrepantes: terrenam videlicet & coelestem: sed tamen in usu semper realissime praesentissimeq; unitas, ac unitissime praesentes. Jam vero Sacramentarij tantum duas illas in Coena manducationes admittunt: *physicam, & Spiritualem*. Ergo negant tertiam *Sacramentalem*: & per consequens negant & tollunt Sacramentum ipsum.

XXXIII. Hinc sic libet argumentari: Quicumque negat & tollit Sacramentum à CHRISTO ipso institutum, is committit errorem de fundamento: imò si hunc contumaciter defendere pergat, haereticus dici meretur.

Atqui negans Oralem manducationem, qualis haecenus ex verbis institutionis, & analogia fidei est definita, negat Sacramentum ipsum.

Ergo negans Oralem, vel quod idem est, Sacramentalem manducationem Corporis CHRISTI in S. Coena, committit errorem de fundamento: imò si hanc contumaciter defendere pergat, haereticus dici meretur.

XXXIV. Propositionem opinor nec Calviniani ipsi negabunt: nisi negare velint, CHRISTUM in Evangelio & Sacramentis consideratum esse primum atque unicum fidei fundamentum: ipsaq; Sacramenta esse sigilla justitiae fidei: Rom. 4, 11.

XXXV. Assumptio sic adstruitur: Praecisa & absoluta duorum inclusio est simplex & praecisa exclusio tertij: ut si dicam: Duo tantum sunt Sacramenta Novi Testamenti, propriissime sic dicta, Baptismus & Coena Domini. Ergo Extrema Unctio, Poenitentia, Matrimonium &c. non sunt Sacramenta proprie sic dicta.

¶ *Etiam*. Procedit argumentum à præcisâ inclusione duorum, ad exclusionem tertij sive plurium. Jam verò Sacramentarij sive Calviniani geminam duntaxat manducationem in Sacramento præcisè urgent & admittunt: *Vnam Elementorum visibilibus*, quæ tantùm est naturalis sive Physica, & ultra naturalem manducationem panis, & bibitionem Vini non assurgit: *Alteram Spiritualem*, quæ non est ipsius Substantiæ Corporis & Sanguinis CHRISTI, cum pane & vino realissimè præsentium & unitorum, Sacramentalis manducatio: sed est 1. tantùm metaphorica & *ἁλυσή*. 2. non in his terris, sed in certo cœli πῆγῃ sive loco, in quo sedet corpus CHRISTI, peragitur: 3. non fit medijs à CHRISTO definitis, nempe manducando panem, & bibendo vinum: sed fide subvolante & transcendente omnes cœlos: 4. propriè loquendo nõ est ipsius Corporis & Sanguinis CHRISTI, sed meritorum tantùm & beneficiorum, morte CHRISTI acquiritorum *μετοχή* sive *κοινωνία* participatio sive communicatio. 5. & postremò: Sacramenti Eucharistici non est propria: sed Sacramentorum omnium, quin ipsius etiam verbi prædicati, & fide apprehensi, etiam extra usum Sacramentorum, communis.

¶ Ergo negant Sacramentarij manducationem Corporis CHRISTI Sacramentalem, Sacramenti hujus propriam & essentialem, quæ peragitur manducatione panis consecrati: ac hoc solo respectu ORALEM dictam: & per consequens negant Sacramentum ipsum.

XXXVI. Eant jam Sacramentarij & deliberent cum Patre, quo pacto deinceps hyperbolis suis (ne quid gravius dicam) fucum facere velint, quando usque adeò impudenter & audacter effutire non verentur: Non errari in fundamento, si maximè oralis hæc, vel quod idem est, Sacramentalis māducatio Corporis CHRISTI in S. Cœna negetur: imò si maximè error sit, esse tamen tantùm stipulam, sive paleam, in qua nullum sit granum fidei, nullus succus consolationis: eodem planè modo, quo multi inutiles Canones in Gratiano paleæ appellantur.

B 37. Neque

XXXVII. Neque est, ut fucum sibi quis fieri, aut turpiter à Sacramentarijs imponi patiatur, quando subinde clamitant: *Verba Cœna Sacramentaliter esse intelligenda: Corpus CHRISTI manducari Sacramentaliter: Sanguinem CHRISTI bibi Sacramentaliter, &c.*

XXXVIII. Nam linguam saltē & idioma suum mutant: interim in insidijs latent & affectionem Sacramentalem omnē in eo solo collocant, quòd panis sit signum & figura absentis Corporis Christi: id quòd cum verbis CHRISTI manifestè pugnat: Vel si vehementius ipsos urgeas, si premas, si omnia excutias, Sacramentale nihil ipsis sonat aliud; quam quòd est Spirituale: cùm tamen Sacramentalis & Spiritualis manducatio, quippe à diversis principijs dependentes, plurimùm à se mutuo discrepent.

XXXIX. Etsi enim Spiritualis manducatio ad Sacramentalem possit concurrere: & respectu fidelium Sacramentotentium semper concurrat: nihil tamen ad substantiam Sacramentalis manducationis ea conducit: sed hæc sine illa suum *τὸ εἶναι* absolutum obtinet.

XL. Differunt ergo 1. Diversa communicantium dispositione: Sacramentalis enim manducatio admittit bonos & malos, fideles & infideles: Spiritualis autem tantùm pios & fideles. 2. Diverso perceptionis organo: Illa fit manducatione & bibitione orali: hæc tantùm fide. 3. Illa infidelibus cedit ad iudicium, ac proinde non semper est salutaris: Hæc verò semper prod est ad salutem.

XLI. VII. Accedit consensus Orthodoxæ Antiquitatis, quo nos simpliciter destitui, Pareus temerè scriptitat.

Leo M. Serm. 6. de jejuniis: Sic Sanctæ mensæ communicare debetis, ut nihil prorsus de veritate Corporis & Sanguinis Christi ambigatis. Hoc enim ORE sumitur, quòd fide creditur: & frustra ab illis Amen respondetur, à quibus contra id, quòd accipitur, disputatur.

XLII. VIII. Sed & Augustana Confessio nostræ doctrinæ ex asse est *ὁμολογῶμεν*, quæ Articulo X. sic habet: De Cœna DOMINI docent Ecclesiæ nostræ, quòd Corpus & Sanguis CHRISTI verè adsint, & *DISTRIBVANTVR VESCENTIBVS in Cœna Domini.*

XLIII. Jam vix quisquam ita bardus fuerit, ut verborum istorum sensum proprium & genuinum, ex æde demum *Sapientia*

entia Heidelbergensis petere necesse habeat, quin ultrò intelligat, id quod manu ministrorū distribuitur, non nisi ORE vescentium percipi. Jam verò ipsum Corpus & sanguinem CHRISTI vescentibus distribui, Confessio liquidò asserit. Ergo.

XLIV: IX. Hoc ipsum repetit etiam Apologia Confessionis, his verbis: *Decimus articulus approbatus est, in quo confitemur, nos sentire, quòd in Cæna DOMINI verè & substantialiter adsint Corpus & Sanguis CHRISTI & VERE EXHIBEANTUR CVM ILLIS Rebus, quæ videntur, Pane & Vino, his qui Sacramentum accipiunt. Hanc sententiam constanter defendimus re diligenter inquisitâ & agitâ. Cùm enim Paulus dicat, Panem esse participationem Corporis DOMINI, sequetur, Panem non esse participationem Corporis, sed tantùm Spiritus CHRISTI, si (sensu Zwingliano) non verè adesset corpus DOMINI.*

XLV. Judicet jam Ecclesia, an doctrina hæc nostra de Orali manducatione Corporis CHRISTI in Sacramento, sit tantùm quæstionis non verò fidei? an sententia contraria non impingat in fundamentum fidei & salutis? vel an tantùm sit stipula, palea, ceu inutilis aliquis Canon Gratiani: prout Pareus sine fronte & conscientia calumniatur.

II. DE MANDUCATIONE INDIGNORUM.

XLVI. Quoad manducationem indignorum sive infidelium in Sacramento, nihil novi tradit Ecclesia Lutherana: sed unanimiter & constanter docet illud ipsum, quod Apostolus ex professo 1. Cor. II. 27. & 29. tradidit: *Si quis ederit panem hunc, aut biberit de poculo DOMINI indignè, reus erit corporis & Sanguinis Domini, Et qui edit ac bibit indignè, iudicium sibi ipsi edit & bibit, non dijudicans Corpus DOMINI.*

XLVII. Ubi emphasin peculiarem meretur, quòd Apostolus non simpliciter dicit: *Quisquis ederit panem, aut quisquis biberit de poculo:* sed determinatè dicit: *Qui ederit de pane HOC, eo videlicet, de quo asseruerat, non quòd sit signum absentis Corporis Christi, sed quòd sit novum Corpus CHRISTI &c.* sic irrefragabiliter innuens, Indignos non nudo pane, non etiam pane metaphórico, & tunc sive symbolico, sed *ερεσφσρεμίνω* exhibente ipsum Corpus CHRISTI, perfrui.

XLIX. Qua in parte suum nobis calculum adjicit *Augu-
stinus*: Non interest, inquit, cum de Sacramenti integritate & sancti-
tate tractatur, quid credat, & quali fide imbutus sit ille, qui accipit Sacra-
mentum. Interest quidem plurimum ad salutis viam: sed ad Sacramenti
questionem nihil interest. Fieri enim potest, ut homo integrum habeat Sa-
cramentum, & perversam fidem.

Et alibi: Iudas proditor bonum **CHRISTI** Corpus, & Simon Ma-
gus bonum Baptisma **CHRISTI** percepit: sed quia bono bene usi non sunt,
mali male utendo deleti sunt.

Gregorius: Est quidem in peccatoribus & indignè sumentibus vera
CHRISTICARO, & verus Sanguis: sed essentiâ, non salubri efficientiâ.

XLIX Quâ in parte prædicatum verbum, & dispensatum
Sacramentum parem apud homines fortunam subeunt

L. Quemadmodum enim prædicatio Evangelij, in se, &
per se est odor vitæ ad vitam: per accidens verò incredulis est
odor mortis ad mortem: & tamen nihilominus est unum idemq;
verbum, quod & his, & illis prædicatur, licet ob diversitatem
subjectorum, adeò dispares sortiatur effectus: Sic in Sacramen-
to Cœnæ, Corpus & Sanguis **CHRISTI**, sub pane & vino sumta,
cedunt credentibus in confirmationem fidei, & certitudinem sa-
lutis: incredulis verò & hypocritis in iudicium & damnatio-
nem: non per se: sed per accidens.

LI. Neque quicquam absurditatis implicat hæc contrari-
orum effectuum notatio: dummodo servetur distinctio ejus,
quod per se est, & quod aliunde accedit per accidens.

LII. Nam sub eadem distinctione Deus ipse pijs & creden-
tibus est Lux & gaudium: **CHRISTUS** est petra salutis: Impijs
verò & incredulis est ignis consumens, & Christus est lapis of-
fensionis: in illis misericordiam: in his justitiæ opera exercens.

LIII. Reliqua doctrinæ hujus fundamenta, quæ ex verbis
Institutionis, ex analogia Sacramentorum, ex Unione Sacra-
mentali peti possunt ac debent; jam modò circa diæxon
Quæstionis de Orali manducatione expediimus, quæ huc
referri debent.

ΠΟΡΙΣ-

An Lutherani sive Orthodoxi Calvinianis, prout Pareus cap. 13. Irenici, pag. 69. suaviter somniat, & simplicioribus subdolè persuadere conatur, circa sequentes sex de S. Coena DOMINI assertiones, sint ὁμολογηταί?

1. Quòd in usu legitimo S. Coenae (qui est, quando Sacramentum fide promissionis Evangelij sumitur à conversis) Christus verum suum Corpus pro nobis traditum, & sanguinem suum pro nobis fusum in cruce, omnibus fidelibus fide manducandum & bibendum verè communicet in cibum & potum vitae aeternae.
 2. Quòd hujus Communicationis testimonium atque instrumentum velit esse ministerium verbi & Sacramentorum, cum primis Eucharistia.
 3. Quòd hanc salutarem sui communicationem omnibus credentibus in verbo Sacramenti promittat, verèq; praestet.
 4. Quòd hæc Communio ad salutem omnibus adultis sit necessaria atque sufficiens.
 5. Quòd hæc Communio sit arctior quàm est membrorum nostri corporis cum capite, longèq; verior & propinquior presentia corporis Christi in Eucharistia, quàm possit esse ea, quae fingitur presentia ejus in pane, & existentia intra ora vel corpora omnium communicantium etiam infidelium, qui si Christum etiam manibus palpant, tamen ab ipso longissime absunt, & ipse ab illis.
 6. Quòd hæc communio & presentia Corporis Christi non impediatur locorum intervallis: sed rata & firma sit omnibus fidelibus: manente Christi corpore suo loco, quovis tempore, sive in terra, sive in caelo, sive in nubibus.
- Hæc Pareus.

RESPONDEO: Lubrica, tortuosa & Sophistica esse omnia. Nam prima assertio sub indiscreta notatione usus legitimi, quem de sola Spirituali manducatione Pareus intelligit, struit infidias, imò Sacramentum ipsum è medio tollit.

ALTERA differit de hoc mysterio haud rectius, atque cæcus de coloribus: Sophisticè confundendo naturam verbi & Sacramentorū. Jam verò, prout Verbū & Sacramenta ipsa suā naturā sive essentiā differūt: ita perceptionis etiā organo plurimum distant.

distant. Quia enim Sacramentum quatenus tale, est quiddam, visibile atque ἀόρατον: utique appropriatum etiam suum habet ὄργανον δεκτικόν, à verbo Evangelij diversum.

TER TIA hemiplexia laborat. Nam particularem tantum, quoad solos fideles, Corporis Christi communicationem in Sacramento coenae adstruit: Universalem quoad omnes communicantes negat: & per consequens ex altera parte hæc assertio planè claudicat, imò elumbis deficit & expirat.

QUARTA eodem morbo laborat: Nam Spiritualis Communicatio quæ fide solâ (secundum hypothesein Pareanam) constat & peragitur, non adultis tantum, sed & infantibus ad salutem est necessaria atque sufficiens. Anne vero Christus non aliam, præter Spiritualem hanc, in Sacramento communionem pro adultis instituit? Hic Pareus lupum tenet auribus.

QUINTA 1. ex liripipio rationis, sive ex domo Sapientiae Heidelbergensis, tanquam ex tripode pronunciat, Spiritualem illam manducationem, quæ fide solâ absolvitur, esse arctiorem Sacramentali. Atqui hac tamen mediante, iidem fideles, non beneficiorum tantum merito Christi acquirentium: sed ipsius, met substantiæ Corporis & sanguinis CHRISTI evadunt participes. Ergo Pareo sine tabulis & testibus non credimus. 2. Convitijs tincta est. Quis enim nostratum, existentiam, corporis Christi intra ora vel corpora omnium communicantium, qualem Pareus παρέχολος nobis malitiosè affingit, vel per febrim somniavit unquam?

SEXTA Pareum nobis sistit Circulatorè. Nam scribit Corpus Christi locorum intervallis non impediri, quò minus illud in usu Sacramenti adsit fidelibus: & tamen statuit id tanto intervallo ab illis abesse, quanto summum cælum distat ab ima terra. κείται & κείται.

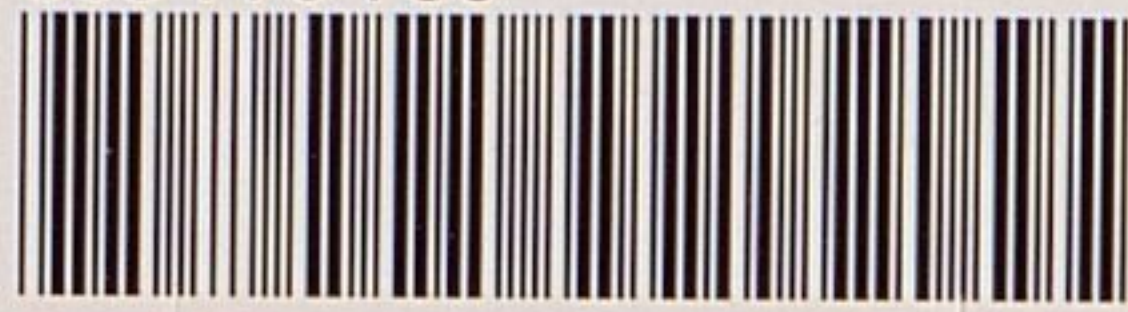
Sed dilucidius nervosiusq; singula, in ipso Disputationis actu, quaerentibus ad oculum σωθεω demonstrabimus. Ipsum verò Pareum jubeo exigui temporis jacturam a quo ferre animo, donec Notarum suarum, superioribus diebus adversus Disputationem meam proximam de Syncretismo cum Calvinianis ineundo &c. publicarum Strigilem, & Irenici sui plenam refutationem à me accipiat: Interim de consensu Lutheranorum & Calvinianorum in hoc & alijs articulis gloriari desinat.

OMNIA AD DEI GLORIAM.

05 A 1579

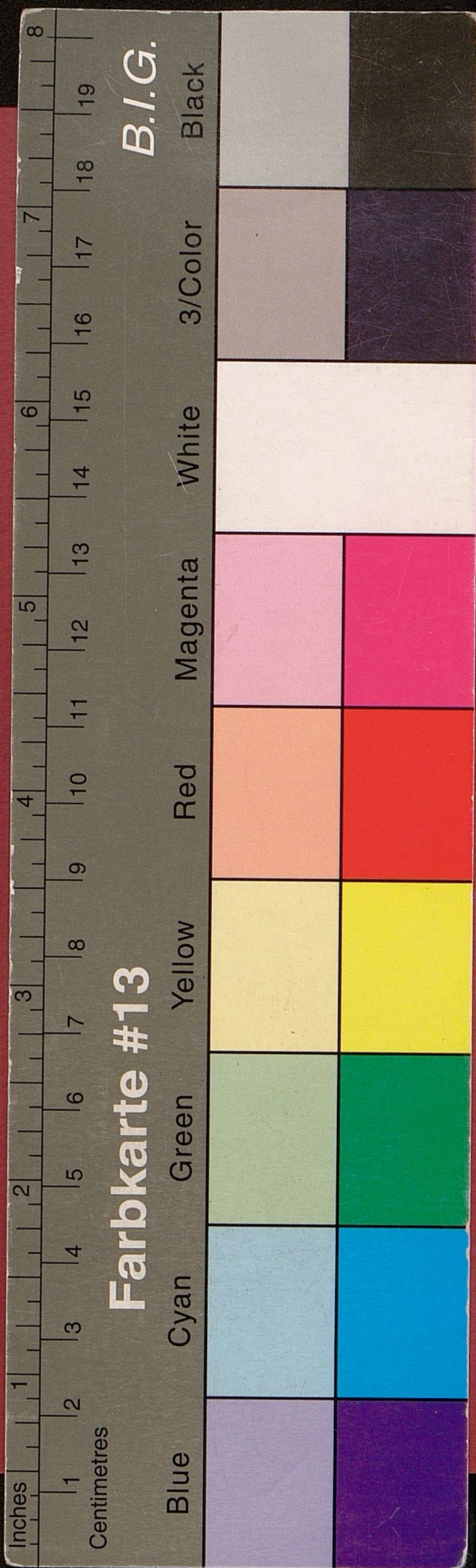
ULB Halle
003 779 750

3

VDA Ach

DISPUTATIO THEOLOGICA
De
ORALI ET INDI-
GNORUM MANDUCATIO-
NE CORPORIS CHRISTI IN SACRA-
MENTO COENÆ.

Quam
SUB PRÆSIDIO
LEONHARTI HUTTERI,
SS. Theologiæ D. & Professoris Ordinarij
in Electorali Academia VVi-
tebergensi,

Publicè defendet
M. PETRUS HERRICHIUS,
illustris Scholæ Portensis Con-
Rector.

*In auditorio Theologorum, die 19. Aprilis:
horis antemeridianis.*

VVITEBERGÆ
Typis Johannis Gormanni, Anno 1616.